

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):	Техничар мехатронике		
Предмет (назив):	ПРОГРАМАБИЛНИ ЛОГИЧКИ КОНТРОЛЕРИ		
Опис (предмета):	Стручно – теоријски предмет са вјежбама		
Модул (наслов):	УВОД У ПРОГРАМАБИЛНЕ ЛОГИЧКЕ КОНТРОЛЕРЕ (ПЛК)		
Датум:	2023. године	Шифра:	Редни број: 01
Сврха			
Модул је развијен с циљем да ученици стекну основна знања из програмабилних логичких контролера (ПЛК), састав хардвера ПЛК, начине програмирања ПЛК, те повезивање ПЛК са осталим улазно/излазним компонентама.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Пнеуматско и релејно управљање - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Основи електротехнике и електронике - Електромоторни погони 			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици схвате појам ПЛК и његову примјену у мехатроници, - ученици препознају хардвер од којег је састављен ПЛК, - ученици препознају основне типове и структуру ПЛК, - ученици схвате улогу и значај различитих начина програмирања ПЛК, - ученици препознају начин повезивања ПЛК са улазно/излазним уређајима, - се ученик одговорно понаша према раду, има осјећај за тачност, прецизност и естетски изглед. 			
Теме			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у ПЛК 2. Хардвер ПЛК 3. Начини програмирања ПЛК 4. Повезивање ПЛК са улазно/излазним уређајима 			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Увод у ПЛК	<ul style="list-style-type: none"> - објасни историјат програмабилног логичког контролера (ПЛК), - објасни појам ПЛК, - објасни предности и недостатке употребе ПЛК, - објасни принцип рада ПЛК, - дефинише начин извршавања програма ПЛК кроз скен циклусе, - наведе начине адресирања података код ПЛК, - објасни опште карактеристике примјене ПЛК,	<ul style="list-style-type: none"> - користи различите врсте ПЛК, - користи и одабере каталоге произвођача ПЛК, - утврди начин рада ПЛК, - демонстрира начин извршавања програма ПЛК кроз скен циклусе, - подеси параметре потребне за рад ПЛК.	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности машина, уређаја и алата које користи при обављању посла, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима,	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, паное и презентације које ће користити у раду како би обезбиједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - објаснити историјски настанак ПЛК, показати врсте ПЛК који се користе, показати различите каталоге произвођача који их производе. - објаснити начин рада ПЛК и начин извршавања програма кроз скен циклусе, - приказати начине адресирања улазних и излазних података код ПЛК,

			<ul style="list-style-type: none"> - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<ul style="list-style-type: none"> - показати примјену ПЛК кроз праксу.
2. Хардвер ПЛК	<ul style="list-style-type: none"> - објасни хардвер од којег је састављен ПЛК, - објасни блок шему компоненти ПЛК, - дефинише основне компоненте од којих се састоји ПЛК: централна процесорска јединица, меморија, напајање, улазне и излазне модуле ПЛК, комуникациони интерфејс и модули за проширење - објасни архитектуру ПЛК, - укаже на разлику између рачунара, ПЛК и микроконтролера - објасни разлику између аналогних и дигиталних улаза/излаза. 	<ul style="list-style-type: none"> - користи хардверске компоненте ПЛК, - одреди принцип рада сваке компоненте ПЛК, - провјерава стање компоненти код ПЛК, - класификује одређене модуле ПЛК на основу шифре, - утврди разлику између ПЛК, рачунара и микроконтролера, - нацрта блок шему компоненти ПЛК. 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, паное и презентације које ће користити у раду како би обезбиједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - објаснити од којих компоненти се састоји ПЛК, објаснити улогу и примјену сваке компоненте код ПЛК, - на основу блок шеме ПЛК показује у каквом су међусобном односу компоненте, - дефинисати разлику између рачунара, микроконтролера и ПЛК, - објаснити аналогне и дигиталне улазе и излазе код ПЛК.

3. Начини програмирања ПЛК	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише програмске језике за програмирање ПЛК: ледер дијаграм, функцијски блок дијаграм, листа инструкција, секвенционални функционални дијаграм и структурирани текст, - дефинише предности и недостатке сваког програмског језика, - објасни примјену сваког програмског језика. 	<ul style="list-style-type: none"> - класификује програмске језике за програмирање ПЛК, - користи одређени програмски језик у зависности од типа задатка, - одреди главне карактеристике сваког програмског језика, - класификује одређени програмски језик на основу изгледа интерфејса. 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, паное и презентације које ће користити у раду како би обезбидио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - објаснити начине програмирања ПЛК и објаснити програмске језике које се користе за програмирање, - упоредити одређене програмске језике и дати примјену сваког од њих, - показати интерфејс за рад сваког од програмских језика.
-----------------------------------	---	---	--	---

4. Повезивање ПЛК са улазно/излазним уређајима	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише различите врсте улазних уређаја, - објасни принцип рада разних улазних уређаја, - дефинише различите врсте излазних уређаја, - објасни принцип рада различитих излазних уређаја, - укаже на врсту улазно/излазних уређаја који су му потребни, - објасни начин комуникације ПЛК са улазно/излазним уређајима 	<ul style="list-style-type: none"> - користи компоненте које се повезују на ПЛК, - користи и повезује са ПЛК улазне уређаје као што су: различити сензори, тајмери, прекидачи, тастери, итд. - користи и повезује са ПЛК излазне уређаје као што су: различити мотори, лампе, соленоиди, гријачи, дисплеји, итд. - одреди начин комуникације између улазних и излазних уређаја са ПЛК преко улазног и излазног интерфејса. 		<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, панос и презентације које ће користити у раду како би обезбједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - објаснити врсте улазно излазних уређаја и њихову улогу, - показати начине повезивања ПЛК са улазно излазним уређајима преко улазних и излазних модула,
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Основе електротехнике и електронике - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Пнеуматско и релејно управљање 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.). 				
Оцјењивање				

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):	Техничар мехатронике		
Предмет (назив):	ПРОГРАМАБИЛНИ ЛОГИЧКИ КОНТРОЛЕРИ		
Опис (предмета):	Стручно – теоријски предмет са вјежбама		
Модул (наслов):	ЛЕДЕР ПРОГРАМИРАЊЕ ПЛК		
Датум:	2023. године	Шифра:	Редни број: 02
Сврха			
Модул је развијен с циљем да ученици стекну знања и вјештине о начину програмирања ПЛК помоћу програмског језика ледер дијаграм и повезивању електричних шема са ПЛК и осталим улазним и излазним елементима.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Пнеуматско и релејно управљање - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Основи електротехнике и електронике - Електромоторни погони 			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици схвате улогу и важност програмирања ПЛК помоћу ледер програмирања, - ученици препознају основне појмове који се користе при ледер програмирању, - ученици препознају примјену ПЛК на конкретним примјерима у пракси, - ученици схвате принцип рада при ледер програмирању, - ученици примјењују стечено знање за повезивање електричних шема са ПЛК, - ученици рјешавају разне задатке из области програмирања ПЛК помоћу ледер програмирања, - се ученик одговорно понаша према раду, има осјећај за тачност, прецизност и естетски изглед. 			
Теме			
1. Увод у ледер програмирање 2. Ледер програмирање – задаци			
Тема	Исходи учења		Смјернице за наставнике

	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Увод у ледер програмирање	<ul style="list-style-type: none"> - објасни логику програмирања у програмском језику ледер, - дефинише основне елементе које се користе приликом програмирања у ледер дијаграму, - објасни начине програмирања у ледер дијаграму, - објасни појам услова у ледер дијаграму, - објасни појам акције у ледер дијаграму, - дефинише логичке функције помоћу ледер дијаграма.	<ul style="list-style-type: none"> - користи елементе који се користе при ледер програмирању, - примјењује тачан логички поступак при ледер програмирању, - класификује појам услова и појам акције, - реализује логичке функције помоћу ледер програмирања, - реализује самоодржање у ледер програмирању, - користи различите врсте промјењивих и њихово адресирање.	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности машина, уређаја и алата које користи при обављању посла, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално -	Наставник ће: <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, паное и презентације које ће користити у раду како би обезбиједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - дефинисати елементе које се користе при ледер програмирању, њихову улогу у програмирању и начин примјене, - приказати програм који се користи за програмирање ПЛК помоћу ледер програмирања, - објаснити креирање логичких функција у ледер програмирању.

<p>2. Ледер програмирање - задаци</p>	<ul style="list-style-type: none"> - објасни начин рада програма за програмирање ПЛК помоћу ледер програмирања, - дефинише начин спајања хардвера ПЛК са осталим компонентама, - дефинише начин алгоритамског рјешавања једноставних проблема на основу постављеног задатка, - објасни начин програмирања ПЛК помоћу ледер програмирања на основу постављеног задатка. 	<ul style="list-style-type: none"> - реализује различите примјере помоћу ледер програмирања, - примјени ледер програмирања у једноставним примјерима, - користи ледер програмирање за задатке са различитим дигиталним и аналогним компонентама, - користи ледер програмирање за задатке са сијалицама, - користи ледер програмирање за задатке са моторима, - користи ледер програмирање за задатке са бројачима, - користи ледер програмирање за задатке са различитим врстама сензорима, - користи ледер програмирање за задатке са управљање електропнеуматским разводницима, - користи ледер програмирање за задатке са <i>delay on</i> и <i>delay off</i> кашњењем, - повезује компоненте са улазно/излазним модулима ПЛК, 	<p>етичким нормама и вриједностима,</p> <ul style="list-style-type: none"> - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, панос и презентације које ће користити у раду како би обезбједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - кроз ледер програмирање са ученицима радити задатке од мањег до већег нивоа сложености, - са ученицима повезивати шеме са ПЛК и осталим улазним и излазним уређајима.
--	--	--	--	--

		- тестира програме који су урађени помоћу ледер програмирања.		
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Основе електротехнике и електронике - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Пнеуматско и релејно управљање 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.). 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):	Техничар мехатронике		
Предмет (назив):	ПРОГРАМАБИЛНИ ЛОГИЧКИ КОНТРОЛЕРИ		
Опис (предмета):	Стручно – теоријски предмет са вјежбама		
Модул (наслов):	ФУНКЦИОНАЛНИ БЛОК ДИЈАГРАМ (ФБД)		
Датум:	2023. године	Шифра:	Редни број: 03
Сврха			
Модул је развијен с циљем да ученици стекну знања и вјештине о начину програмирања ПЛК помоћу програмског језика функционални блок дијаграм (ФБД) и повезивању електричних шема са ПЛК и осталим улазним и излазним елементима.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Пнеуматско и релејно управљање - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Основи електротехнике и електронике - Електромоторни погони 			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици схвате улогу и важност програмирања ПЛК помоћу функционалног блок дијаграма (ФБД), - ученици препознају основне појмове који се користе при програмирању помоћу функционалног блок дијаграма (ФБД), - ученици препознају примјену ПЛК на конкретним примјерима у пракси, - ученици препознају принцип рада при програмирању помоћу функционалног блок дијаграма (ФБД), - ученици примјењују стечено знање за повезивање електричних шема са ПЛК, - ученици рјешавају разне задатке из области програмирања ПЛК помоћу функционалног блок дијаграма (ФБД), - се ученик одговорно понаша према раду, има осјећај за тачност, прецизност и естетски изглед. 			
Теме			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у функционални блок дијаграм (ФБД) 2. Функционални блог дијаграм (ФБД) - задаци 			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Увод у функционални блок дијаграм (ФБД)	<ul style="list-style-type: none"> - објасни начин програмирања ПЛК помоћу функционалног блок дијаграма (ФБД), - препознаје алате који се користе приликом програмирања у ФБД, - дефинише блокове који се користе при програмирању у ФБД, - објасни начин цртања шема помоћу ФБД програмирања, - укаже на разлике програмирања у ФБД у односу на ледер програмирање.	<ul style="list-style-type: none"> - користи блокове који се користе при програмирању у ФБД, - примјењује тачан логички поступак при програмирању у ФБД, - подеси блокове који се користе у ФБД и прилагоди их тренутној примјени, - одреди различите врсте промјењивих и адресира их.	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности машина, уређаја и алата које користи при обављању посла, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост,	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, паное и презентације које ће користити у раду како би обезбиједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - дефинисати елементе које се користе при ФБД програмирању, њихову улогу у програмирању и начин примјене, - приказати програм који се користи за програмирање ПЛК помоћу ФБД програмирања, - објаснити улогу блокова у ФБД програмирању, као и њихово прилагођавање одређеним потребама.

<p>2. Функционални блог дијаграм (ФБД) - задаци</p>	<ul style="list-style-type: none"> - објасни начин рада програма за програмирање ПЛК помоћу ФБД, - дефинише начин спајања хардвера ПЛК са осталим компонентама, - дефинише начин алгоритамског рјешавања једноставног проблема на основу постављеног задатка, - објасни поступак програмирања ПЛК помоћу ФБД на основу постављеног задатка. 	<ul style="list-style-type: none"> - реализује различите примјере помоћу ФБД програмирања, - примјени ФБД програмирања у једноставним примјерима, - користи ФБД програмирање за задатке са различитим дигиталним и аналогним компонентама, - користи ФБД програмирање за задатке са сијалицама, - користи ФБД програмирање за задатке са бројачима, - користи ФБД програмирање за задатке са различитим врстама сензорима, - користи ФБД програмирање за задатке са различитим врстама моторима, - користи ФБД програмирање за задатке са управљање електропнеуматским разводницима, - користи ФБД програмирање за задатке са <i>delay on</i> и <i>delay off</i> кашњењем, 	<ul style="list-style-type: none"> - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, панос и презентације које ће користити у раду како би обезбиједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - кроз ФБД програмирање са ученицима радити задатке од мањег до већег нивоа сложености, - са ученицима повезивати шеме са ПЛК и осталим улазним и излазним уређајима.
--	---	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - повезује компоненте са улазно/излазним модулима ПЛК, - тестира програме који су урађени помоћу ФБД програмирања. 		
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Основе електротехнике и електронике - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Пнеуматско и релејно управљање 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.). 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):	МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):	Техничар мехатронике		
Предмет (назив):	ПРОГРАМАБИЛНИ ЛОГИЧКИ КОНТРОЛЕРИ		
Опис (предмета):	Стручно – теоријски предмет са вјежбама		
Модул (наслов):	ПРИМЈЕНА ПРОГРАМАБИЛНИХ ЛОГИЧКИХ КОНТРОЛЕРА		
Датум:	2023. године	Шифра:	Редни број: 04
Сврха			
Модул је развијен с циљем да ученици стекну знања и вјештине о начинима рјешавања сложених задатака из програмирања ПЛК, као и из повезивања сложених електричних шема са ПЛК.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Познавање градива из предмета: <ul style="list-style-type: none"> - Пнеуматско и релејно управљање - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Основи електротехнике и електронике - Електромоторни погони 			
Циљеви			
Овај модул има циљеве да: <ul style="list-style-type: none"> - ученици схвате начине програмирање сложених задатака у области ПЛК, - ученици схвате начине тестирања програма програмираног у софтверу за програмирање ПЛК, - ученици препознају начин повезивања електричних шема са ПЛК и осталим елементима, - ученици подешавају ПЛК за практичну употребу, - ученици схвате улогу и значај ПЛК и начине програмирања ПЛК, - се ученик одговорно понаша према раду, има осјећај за тачност, прецизност и естетски изглед. 			
Теме			
1. Примјена ПЛК у сложеним примјерима из праксе			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Примјена ПЛК у сложеним примјерима из праксе	<ul style="list-style-type: none"> - објасни начине рјешавања сложених задатака помоћу ПЛК, - предлаже рјешења сложених задатака програмираних у ФБД и помоћу ледер програмирања, - дефинише рјешења добијена помоћу ФБД и ледер програмирања. - опише начин рјешавања сложених задатака користећи стечена знања из ледер и ФБД програмирања.	<ul style="list-style-type: none"> - програмира и повезује сложеније задатке из праксе, - анализира задатак и бира начин на који ће га урадити, - рјешава сложене задатке који су настали кориштењем више улазних или излазних аналогних или дигиталних компоненти, - рјешава сложене проблеме електропнеуматског управљања различитим методама, - рјешава сложене задатке програмирања као што су: управљање паркингом, управљање семафором, школско звоно, системи за сортирање дијелова, разни индустријски проблеми, системи за транспорт и складиштење дијелова, клизна врата, улична расвјета, - повезује хардверске компоненти према шеми.	<ul style="list-style-type: none"> - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи позитиван однос према значају функционалне и техничке исправности машина, уређаја и алата које користи при обављању посла, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост,	<p>Наставник ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити шеме, паное и презентације које ће користити у раду како би обезбиједио да ученици на једноставан начин овладају садржајима који се обрађују, - користити примјере из праксе при објашњавању, - наставник ће реализацију наставних садржаја вршити у складу са техничким могућностима опреме којом школа располаже, - извршити одабир задатака тако да они буду веза праксе и теоријских знања, - систематично и поступно извршити обраду наставног садржаја, - одабрани садржаји треба да омогуће ученицима стицање трајних знања, вјештина и навика, - објаснити ученицима начине рјешавања различитих сложених проблема из пракса, - показати приступ програмирања ПЛК и повезивања ПЛК са осталим компонентама.

			<ul style="list-style-type: none"> - испољи жељу и вољу за усавршавањем у струци и цјеложивотним учењем - показује добру радну спретност, моторичку координацију, има добар слух и вид, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду. 	
Интеграција				
<ul style="list-style-type: none"> - Основе електротехнике и електронике - Хидраулика и пнеуматика - Мехатроника - Пнеуматско и релејно управљање 				
Извори				
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл.). 				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				